

Datum uitgifte: juni 2023

Geachte donateurs,

Met genoegen presenteren wij u de tweede nieuwsbrief van dit jaar.



Bestuur

Van de voorzitter:

Beste donateur van de Stichting Utrechtse Kastelen,
Elk seizoen heeft zijn charmes, maar persoonlijk geniet ik erg van zo'n voorjaar als we nu beleven. Wat een groen en wat een bloemenpracht; niet in de laatste plaats rondom de kastelen en buitenhuizen. De Dag van het kasteel is niet voor niets overal goed druk geweest. Onze hobby staat in de belangstelling! Kent u trouwens toevallig niet iemand die ook donateur van onze stichting wil worden? Hoe meer donateurs we hebben, hoe meer armslag we hebben om activiteiten te organiseren.



En actief zijn we! Met een kleine 20 donateurs zijn we twee dagen voor de Dag van het kasteel op pad geweest naar Huis Landfort en Huis Wisch. Wat fantastisch was dat. U leest er in deze nieuwsbrief meer over. En ook op onze website zullen we er foto's van laten zien. De beheerder van Huis Landfort, René Dessing, is ook de voorzitter van de stichting Kastelen, historische Buitenplaatsen en Landgoederen (sKBL). Zoals ik in de nieuwsbrief van februari meldde, hebben we als SUK aansluiting gezocht bij de sKBL door donateur te worden. Extra leuk dus om er nu op bezoek te zijn geweest.

René Dessing, Patrick van Domburg, Wim Dröge

Als bestuur houden we de kosten van de stichting zo laag mogelijk. Mocht u deze nieuwsbrief per post ontvangen, maar ook beschikken over een emailadres dat wij mogen gebruiken, dan zouden we het op prijs stellen als u dit per mail aangeeft: info@utrechtsekastelen.nl. U helpt daarmee de kosten van de SUK te drukken. Tot slot hoop ik dat we er in slagen in het najaar ook nog een excursie te organiseren. We houden u op de hoogte!

Patrick van Domburg

Van het bestuur

Excursie SUK, 27 mei 2023

Op zo'n 1,5 uur rijden van Maarssen/Utrecht, in het grensgebied met Duitsland rijden we de Gelderse Achterhoek binnen. Daar aan de rand van de Oude IJssel ligt het dorp Megchelen. En hier, op een prachtige locatie, is de eerste stop van de excursie, georganiseerd door de Stichting Utrechtse Kastelen (SUK), Huis Landfort.

Buitenplaats Landfort, een voormalig havezate (had altijd grachten met 'n ophaalbrug en jachtterreinen) is prachtig gelegen op een landgoed van 7ha. In het herbouwde koetshuis werd ons gezelschap allerhartelijkst ontvangen door de beheerders van dit moment, René Dessing en Wim Dröge.

Na onze busrit werd de dag gestart met koffie, overheerlijke appeltaart en een welkomstwoord van René. Hij verhaalde over de geschiedenis van Landfort, voor het eerst genoemd in 1434 toen het huis verkocht werd aan Derick van Bronckhorst en Batenburg. Er hebben edelen, gegoede middenstanders en kooplieden gewoond.



Toen was het hoofdhuis nog vierkant met op iedere hoek een toren met helmdak. Die hoektorens werden overigens aan het eind van de 18e eeuw gesloopt. Het huis kreeg zijn huidige vorm tussen 1823 en 1827 in de neoclassicistische stijl. Gekocht door Johann Albert Luyken. Tijdens de 2e wereldoorlog werd de buitenplaats ernstig beschadigd. Stichting Erfgoed Landfort herstelde tussen 2017 en 2022 het landhuis met omringende tuin, herbouwde het koetshuis en de moestuin.

In 2 groepen werden wij door de heren rondgeleid. Het hoofdhuis is een plaatje, met een diversiteit aan kamers en kunstvoorwerpen, waar enthousiast over de herkomst werd verteld. Er is veel nagedacht over details. Wat te denken over de passementen (zijstroken aan de gordijnen, waarin vaak het patroon en de kleuren van het behang terugkomen), de 'hondenkamer' (vanwege de aanwezigheid van schilderijen met honden). Dat René een voorliefde heeft voor papegaaien wordt duidelijk in de 'papegaaienkamer', een zeer kleurrijke kamer. De kamers zijn sfeervol ingericht en je kunt je er zo thuis voelen. Alles straalt perfectie uit, een lust voor het oog.





Vervolgens een wandeling door de tuin gemaakt, die door 'n aantal vrijwilligers wordt onderhouden. Met visvijver, muurkas, verschillende soorten stinzenplanten en bijzondere bomen. Daarna kregen wij een heerlijke lunch voorgeschoteld in het koetshuis. Na uitvoerig onze gastheren bedankt te hebben was het de hoogste tijd om naar de volgende bestemming af te reizen.

Op ongeveer 'n half uur rijden arriveren we bij Kasteel Huis Wisch, een particulier bewoond kasteel in Terborg. Een huis met een rijk en roemrucht verleden. Ook hier werden wij op een hartelijke manier welkom geheten door de huidige bewoner Jhr. Philippe Vegelin van Claerbergen en mevrouw Aggie Daniëls. Het huis, met 'n eeuwenlange geschiedenis, heeft een L-vorm en bestaat uit een hoofgebouw met toren, een 90 meter lange dienstvleugel eindigend in een vierkante toren, het huidige woonverblijf van de jonkheer. Het hoofgebouw met de ronde toren en de traptoren is overgedragen aan Geldersche Kasteelen. De rest van het complex plus omringend landgoed is eigendom van de familie gebleven. Daarom is het uniek dat wij hier werden ontvangen, Kasteel en park zijn niet opengesteld voor publiek.



Een wandeling door tuin en park, met uitleg door mevrouw Daniëls, gaf ons een kijkje op dit mooie landgoed met de zwarte walnoot, met zijn omtrek van 4,70 m. de dikste walnoot van Nederland. En vanaf elke plek heb je een mooi zicht op het huis. Het huis zelf doet inwendig echt denken aan een kasteel met een diversiteit aan kleine kamers, gangetjes en trappen. Tijdens de restauratie van 1957-1961 werd een fraaie trap ingebracht, voorzien van smeedijzeren Lodewijk XIV-balusters. Uniek om te mogen zien hoe dit ensemble door de jonkheer in stand wordt gehouden. Ook hier werd het weer tijd voor afscheid nemen en de terugtocht werd aangevangen. Een ervaring rijker zetten wij weer koers naar ons startpunt. Dit smaakt naar meer!!

Louis Strooij

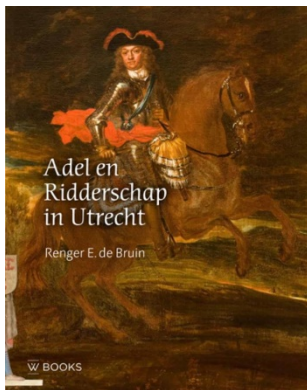


Excursies

Dit najaar staat er een excursie gepland naar de kastelen Oudaen en Gunterstein, respectievelijk in Maarssen en Breukelen. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang, maar daarover later meer



Boekennieuws

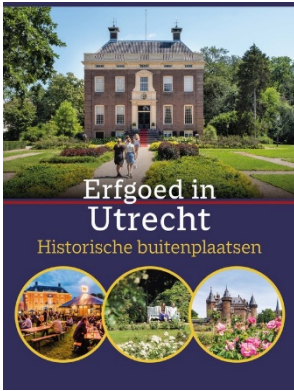


Adel en Ridderschap in Utrecht, door Renger E. de Bruin

Na een introductie van de voorzitter van de Ridderschap, Jhr. drs J.A. Röell, nam de auteur van het boek, Renger E. de Bruin, het woord en vertelde vol begeestering over het tot stand komen van dit, ruim 500 pagina's, lijvige boekwerk. Het boek beschrijft de lange geschiedenis van de Adel en Ridderschap in Utrecht van de vroege middeleeuwen tot heden. Al bladerend door het boek ontdek je oude ridderhofsteden, zoals Rijsenburg, Beverweerd, Zeist, Wulven, Schonauwen en Schalkwijk.

Het boek is voorzien van prachtige foto's en is vlot en helder geschreven. Het is een kroniek en onlosmakelijk verbonden met de Kastelen en Landhuizen in onze provincie.

Erfgoed in Utrecht: Historische Buitenplaatsen, door Jan Vredenburg



De provincie Utrecht telt maar liefst 285 buitenplaatsen. Een buitenplaats is een (zomer)verblijf voor welgestelde stedelingen op het land. Hierbij vormt het landhuis één geheel met de bijgebouwen en de tuin of het park dat eromheen ligt. Na de middeleeuwen, toen het veiliger werd buiten de stadsmuren, trokken welgestelden 's zomers naar het platteland om aan het vuil en de stank van de stad te ontsnappen.

Naast de nieuw gestichte buitens zijn er in de provincie Utrecht veel buitenplaatsen die teruggaan op middeleeuwse adellijke huizen en kastelen. De selectie omvat buitenplaatsen waarvan de tuinen, parken of landgoederen zijn opengesteld en voor een deel ook de huizen te bezoeken zijn. Verspreid over de hele provincie zijn deze buitens te vinden, maar nergens meer dan langs de Vecht en op de Utrechtse Heuvelrug. Nog altijd valt hier even te ontsnappen aan de stad.

Erfgoed in Utrecht. Historische buitenplaatsen biedt een rijk geïllustreerd cultuurhistorisch overzicht, met aandacht voor de veelzijdige geschiedenis van dit Utrechtse erfgoed, maar met de focus op wat er vandaag de dag nog te bewonderen valt. Hierdoor vormt het boek een ideaal startpunt voor een eigen verkenning van deze historische buitenplaatsen, want met kennis zie je meer!

Buitenplaatsen Utrechtse Heuvelrug, door Anne van Rooij-van Wijngaarden



De gemeente Utrechtse Heuvelrug telt maar liefst 44 historische buitenplaatsen en landgoederen, elk met hun eigen geschiedenis en identiteit. Gezamenlijk beslaan ze een groot deel van het grondgebied van deze gemeente. Deze beeldbepalende buitenplaatsen vormen een prachtige historische toevoeging aan de groene omgeving van de Utrechtse Heuvelrug. De statige huizen staan niet op zichzelf maar worden omgeven door zorgvuldig aangelegde tuinen of parken en bijgebouwen zoals een koetshuis, oranjerie of duiventoren.

Het karakter van de gemeente Utrechtse Heuvelrug wordt voor een belangrijk deel bepaald door haar buitenplaatsen. Vanaf de zeventiende eeuw, maar met name in de negentiende eeuw, lieten veel rijke stedelingen hun oog vallen op de Utrechtse Heuvelrug voor hun verblijf buiten de stad en schoten buiten plaatsen als paddenstoelen uit de grond. Deze concentratie van buitenverblijven vormde de Stichtse Lustwarande, een strook van buitenplaatsen tussen De Bilt en Rhenen. Deze omgeving was erg in trek aangezien het landschap met een overgang van laag naar hoog en van klei naar zand de perfecte basis voor de aanleg van romantische landschapstuinen schiep. Hier liggen bijzondere buitens als Sparrendaal in Driebergen-Rijsenburg met een voornaam achttiende-eeuws buitenhuis en Broekhuizen in Leersum met een groots park in Engelse landschapsstijl. Onder de buitenplaatsen bevinden zich ook eeuwenoude kastelen, met bekende namen als Huis Doorn en Kasteel Amerongen.

Buitenplaatsen op de Utrechtse Heuvelrug behandelt de 44 buitenplaatsen die de gemeente Utrechtse Heuvelrug rijk is. De buitenplaatsen zijn een lust voor het oog, met hun fraaie parken en indrukwekkende tuinen. Hun geschiedenis geeft een bijzonder inkijkje in het leven van gefortuneerde en adellijke families.

Aan de Stichtse Lustwarande 5, door Annet Werkhoven



Het vijfde deel van de serie 'Aan de Stichtse Lustwarande', waarin Annet Werkhoven opnieuw een prachtig beeld geeft van de ontstaansgeschiedenis en de bewoners van 25 bekende en onbekende landgoederen, buitens en villa's in de Stichtse Lustwarande. Annet Werkhoven haalt haar inspiratie en informatie uit archieven en literatuur, maar vooral ook uit vele gesprekken met de huidige bewoners of gebruikers. De geschiedenis van de huizen komt daardoor tot leven. Ook in dit vijfde deel is bij diverse hoofdstukken door middel van een QR-code een filmpje over dat landgoed te bekijken. Hiermee worden de deuren op bijzondere wijze geopend voor iedereen!



Kastelennieuws

Dit jaar mocht Stichting Dag van het Kasteel, dankzij de Vriendenloterij, een geldprijs van 15.000 euro uitreiken aan het meest romantische kasteel of landgoed van Nederland. Op Tweede Pinksterdag, maakte een onafhankelijke jury bekend dat Landgoed Heerlijkheid Mariënwaerd met maar liefst 2.088 stemmen de gelukkige winnaar is geworden. Het Markiezenhof in Bergen op Zoom en de Menkemaborg in Uithuizen werden respectievelijk 2 en 3.



Huis Mariënwaerd



Reactie

Graag stellen wij de donateurs in de gelegenheid te reageren op deze nieuwsbrief. Uw reactie kunt u zenden naar info@utrechtsekastelen.nl of desgewenst per post naar het adres: Valkenkamp 444, 3607 MB Maarsse. Wij hebben natuurlijk ook een facebook-pagina.

Daarnaast zouden wij het op prijs stellen wanneer u uw emailadres, indien dat nog niet bij ons bekend is, aan ons door zou willen geven, dan kunnen wij u o.a. deze nieuwsbrief digitaal toe sturen.

Ook zouden wij graag van kasteelbeheerders annex eigenaren vernemen wanneer er bepaalde activiteiten op of om een kasteel plaatsvinden, zodat wij dit in onze agenda kunnen vermelden.